

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ЗА
НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ СУДСКА МЕДИЦИНА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Со Одлука бр. 2002-152/11 од 20.5.2022 година, донесена на 278. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 20.5.2022 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во насловно звање насловен доцент/насловен вонреден професор за наставно-научната област судска медицина, на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 29 април 2022 година и во предвидениот рок се пријави: насловен доцент доктор Наташа Давчева, доктор по морфологија од областа на медицинските науки, вработена на Институтот за судска медицина и криминалистика при Медицински факултет во Скопје.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Наташа Давчева е родена во 1970 год. Средното образование го завршува во Скопје. Медицинскиот факултет го завршува во Скопје во 1994 година, со просек од 8.9, а следната година го завршува државниот испит и се стекнува со лиценца за самостојна работа.

На Институтот за судска медицина и криминалистика при Медицинскиот факултет во Скопје е вработена од 1998 г., а на 28.8.2002 година го завршува специјалистичкиот испит по судска медицина.

На 1.6.1999 г. за првпат е избрана за помлад асистент во наставно-научната област судска медицина на Медицинскиот факултет во Скопје, а потоа реизбрана во 2003 година, за да во 2005 г. биде избрана за асистент и реизбрана во 2008 година.

Магистерските студии ги завршува со просек од 9.63 и на 25.6.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема „Компаративна анализа на механичките асфиктични повреди“.

Во 2004 година престојувала на Одделот за невронаука при Државниот психијатриски институт во Њујорк кој е дел од Универзитетот Колумбија, каде што под водство на проф. д-р Ендрју Дворк ја усвоила постапката за вршење на детален невропатолошки преглед на фиксирано мозочно ткиво, како и имунохистохемиско испитување на мозочно ткиво со антители спроти Бета амилоид прекурсор протеин, со цел визуализирање на оштетените аксони кај дифузната аксонална лезија. Во оваа област кандидатката ја одбрала својата докторска дисертација на Бугарската академија на науките (БАН) на 5.2.2015 година, со наслов „Невроморфологија и судско-медицинското значење на дифузната аксонална лезија“. Со Решение од Министерството за образование и наука од 29.9.2015 година докторатот е признаен како документ за завршен трет циклус на докторски студии од областа на медицинските науки.

На 6.11.2017 година, со Одлука на ННС на ФМН при УГД - Штип, била избрана за насловен доцент во наставно-научната област судска медицина, така што во временскиот период од 2017 до 2022 г. ја врши оваа дејност. Таа е автор на учебното помагало за студентите по медицина со наслов „Практикум по судска медицина“, издаден во 2019 година, во издаваштво на УГД - Штип.

Со Одлука на ННС на Медицинскиот факултет при Универзитет во Марибор, Република Словенија, ЕУ, од 15 април 2019 г. е избрана за доцент во наставно-научната

област судска медицина. Поседува сертификат за познавање на словенечкиот јазик и е вклучена во наставата по судска медицина на Медицинскиот факултет во Марибор, Република Словенија.

Професионално, доц. д-р Давчева е долгогодишен специјалист по судска медицина, повеќе од 20 години се занимава со оваа професија, при што изработила преку 1000 судско-медицински обдукции и околу 500 правно-медицински експертизи, меѓу нив забележителен број на експертизи за евентуални лекарски грешки и несвесно лекување. Таа е лиценциран вештак од страна на Министерството за правда на РМ.

Како научен работник изработила вкупно 81 научен труд, меѓу кои 35 претставуваат авторски трудови, а 12 од нив се објавени во реномирани списанија со импакт фактор. Со орална презентација изложувала нејзини трудови на меѓународни конгреси и симпозиуми вкупно 16 пати. Полето на истражување на кое е посветена претставува *форензичната невропатологија и повредите на главата*.

Издвојуваме дека се јавува како рецензент во повеќе интернационални списанија со импакт фактор, во издаваштво на познатата британска медицинска издавачка куќа Elsevier, а исто така е рецензент и член на уредувачкиот одбор во списанието Acta morphologica et anthropologica, во издаваштво на Бугарската академија на науките во Софија, Република Бугарија.

Општи услови за избор

Насловен доцент д-р Наташа Давчева поседува дипломи за завршени додипломски студии по општа медицина, со просек 8.9, како и постдипломски студии со просек од 9.63.

Таа е доктор по морфологија од областа на медицинските науки и нејзината научноистражувачка работа е главно фокусирана на судскомедицинската наука со која се занимава 23 години.

За насловен доцент на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип е избрана на 6.11.2017 година, а на Медицинскиот факултет во Марибор, Република Словенија, е избрана за доцент на 15.4.2019 година.

Таа поседува сертификати за владеење со англиски и словенечки јазик.

Како плод на нејзината претходна научна работа ги издвојуваме само нејзините **авторски** трудови кои се наоѓаат во светската база на податоци од областа на медицината **Pubmed** и во библиографската база на податоци **Scopus**:

- **Davceva N, Basheska N, Sivevski A.** Traumatic axonal injury, a clinico-pathological correlation. Journal of Forensic and Legal medicine **2017**; 48: 35-40. **ИФ 1.098**
- **Davceva N, Basheska N, Balazic J.** Diffuse axonal injury - a clinicopathological entity in closed head injuries. American Journal of Forensic medicine and pathology September **2015**; Vol 36, No 3: 127-133. **ИФ 0,624**
- **Davceva N, Janevska V, Ilievski B, Spasevska L, Popeska Z.** Dilemmas concerning the diffuse axonal injury as a clinicopathological entity in forensic medical practice. Journal of Forensic and Legal medicine **2012**; 19: 413-418. **ИФ 1.098**
- **Davceva N, Janevska V, Ilievski B, Petrushevska G, Popeska Z.** The occurrence of acute subdural haematoma and diffuse axonal injury as two typical acceleration injuries. Journal of Forensic and Legal medicine **2012**; 19: 480-484. **ИФ 1.098**
- **Davceva N, Janevska V, Ilievski B, Spasevska L, Jovanovic R.** The importance of the detail forensic-neuropathological examination in the determination of the diffuse brain injuries. Soud Lek **2012**; 57 (1): 2-6.
- **Davceva N.** Dilemmas surrounding the occurrence mechanism of cerebral diffuse vascular injury. Rom J Leg Med **2, 2010**: 115-120. **ИФ 0.398**
- **Davceva N, Duma A.** "Differential-diagnostic elements in the determination of drowning". Romanian Journal of Legal Medicine-March **2005**. Vol XIII: 22-30. **ИФ 0.398**

За намената на овој избор, доцент д-р Наташа Давчева има доставено сепарати од 15 нејзини научноистражувачки трудови (законскиот предуслов за избор во вонреден професор е пет трудови во меѓународни научни списанија) публикувани во меѓународни научни списанија, од кои 2 се објавени во списанија со импакт фактор. Во овој извештај се

евалуирани трудовите на д-р Наташа Давчева публикувани само во последните 5 години. Научните трудови со кои д-р Наташа Давчева ги исполнува законските критериуми за избор во звање вонреден професор се:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на трудот и импакт фактор
1	Davceva N, Basheska N, Sivevski A.	Traumatic axonal injury, a clinico-pathological correlation.	Journal of Forensic and Legal medicine 2017 ; 48: 35-40.	28 години (списанието излегува од 1994 година), меѓународно научно списание со ИФ 1.098
2	Davčeva N. Balažic J.	Nevromorfologija difuzne aksonske okvare pri zapretilih poškodbah glave.	Naša Bolnišnica - Revija Univerzitetnga kliničnega centra Maribor. Leto 2018 , št. 4. p-p: 56-59.	10 години (списанието излегува од 2012 година), словенечко национално списание
3	Janjic P, Petrovski K, Dolgoski B, Smilay J, Zdravkovski P, Pavlovski G, Jakjovski Z, Davceva N, Poposka V, Stankov A, Rosoklija G, Petrushevska G, Kocarev Lj, Dwork JD.	Measurement-oriented deep-learning workflow for improved segmentation of myelin and axons in high-resolution images of human cerebral white matter.	Journal of Neuroscience methods 326 2019 , 108373: 1-13. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31377177/	43 години (списанието излегува од 1979 година), меѓународно научно списание ИФ 2.785
4	Davceva N. Bituljanu N, Belakaposka V, Stankov A.	The significance of Diffuse axonal injury in a forensic medicine practice. A review.	100 Rokov Ustavu Sudneho Lekarstva 1919-2019. Zbornik vedeckych prac. Univerzita Komenskeho v Bratislave. 2019 : 250-258. https://www.prolekare.cz/casopisy/soudni-lekarstvi	Специјално издание по повод 100 години судска медицина во Словачка, во уредништво на Здружението на доктори по судска медицина

5	Sivevski A, Karadzova D, Davceva N , Aleksioska-Papestiev I, Kadriu R, Velickovic I, Markovic I, Pejicic N, Baysinger CL.	Post partum death in a patient diagnosed with COVID – 19.	Front. Glob. Womens Health, 24 September 2020. https://doi.org/10.3389/fgwh.2020.567810	15 години (списанието излегува од 2007 година), меѓународно научно списание
6	Davceva N , Ivceva A, Tosevska/ Trajkovska K, Dzensis J.	Unusual cause of death in a patient with COVID-19.	Acta morphologica et anthropologica, 28 (1-2). Sofia 2021: 48-56. http://www.iempam.bas.bg/journals/acta/acta_28a.html https://eprints.ugd.edu.mk/28677/1/48-56.pdf	33 години (списанието излегува од 1989 година), научно списание со меѓународен уредувачки одбор
7	Davceva N , Sivevski A.	Medico-legal aspects in the expertise of anesthesia related death.	Folia Societatis Medicinae Legalis Slovacae. November 2021. Vol 11, No2: 62-66.	12 години (списанието излегува од 2010 година), меѓународно научно списание

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Целиот нејзин работен стаж доц. д-р Давчева била вклучена во наставата во наставно-научната област судска медицина: 17 години како асистент на Медицинскиот факултет при УКИМ Скопје (избрана 4 пати: 1999, 2003, 2005, 2008 година); 5 години како насловен доцент на Факултетот за медицински науки при УГД Штип, избрана на 6.11.2017 година и 3 години е доцент на Медицинскиот факултет при Универзитетот во Марибор во Република Словенија, ЕУ, кој се наоѓа во првите 1000 универзитети според Шангајската листа, каде што е избрана на 15.4.2019 година.

На Факултетот за медицински науки при УГД Штип таа е креатор на програмата за предавања и вежби за студентите по медицина. Нејзините авторски текстови за практична настава по судска медицина се наоѓаат во учебното помагало за студентите по медицина издадено во 2019 година, во издаваштво на УГД Штип:

Наташа Давчева. Практикум по судска медицина. ISBN 978-608-244-639-4 УГД ШТИП 2019.

<https://e-lib.ugd.edu.mk>

<https://e-lib.ugd.edu.mk/detal.php?id=839&ugd=a4103782d0a41e7c4976ad9e717ae8cf>

Нејзините предавања од теоретската настава по судска медицина се собрани во делото **Збирка предавања по судска медицина**, кое е веќе рецензирано и е во фаза на издавање, во издаваштво на УГД - Штип.

Дополнително, таа е вклучена во наставата по предметот Медицинска етика за студентите по општа медицина при ФМН - УГД, како и на студиите од третиот циклус.

Со изборот за доцент на Медицинскиот факултет при Универзитетот во Марибор, Република Словенија, ЕУ, таа е дел од наставата за студентите по општа медицина на овој факултет.

Од доставените биографски и библиографски податоци на д-р Наташа Давчева, очигледно е дека како научен работник таа изработила вкупно 81 научен труд, меѓу кои 35 претставуваат авторски трудови, а 12 се објавени во реномирани списанија со импакт фактор. Со орална презентација изложувала нејзини трудови на меѓународни конгреси и симпозиуми вкупно 16 пати. Полето на истражување на кое е посветена претставува форензичната невропатологија и повредите на главата.

За време на нејзиниот научен престој на Универзитетот Колумбија во Њујорк таа усвоила два научноистражувачки методи од областа на форензичната невропатологија, област на која и е посветена последниве 17 години: Детален форензично-невропатолошки преглед на фиксирано мозочно ткиво и Имунохистохемиско детерминирање на дифузните мозочни повреди со употреба на антитела спроти бета амилоид прекурсор протеин. Токму од областа на форензичната невропатологија го одбранила својот докторски труд и ги објавила дванаесетте трудови во реномирани списанија со ИФ. Оттука е и меѓународната препознаеност на авторката, на што се должи фактот дека таа се јавува како рецензент во повеќе интернационални списанија со импакт фактор, во издаваштво на познатата британска медицинска издавачка куќа Elsevier, а исто така е рецензент и член на уредувачкиот одбор во списанието *Acta morphologica et anthropologica*, во издаваштво на Бугарската академија на науките во Софија, Република Бугарија.

Член е на Асоцијацијата на судски доктори на Југоисточна Европа при Германското здружение на судски доктори, како и на Факултетот за легална и форензична медицина при Кралскиот колеџ на докторите во Лондон (*Royal College of physicians London*). Исто така е член на Здружението на лекарите по судска медицина при МЛД на РМ. Таа е и сертифициран вештак вклучен во Регистарот на вештаци во Министерството за правда на РМ.

Листа на трудови и евалуација на трудовите за изборот на д-р Наташа Давчева (публикувани во последните 5 години)

1. **Davceva N**, Basheska N, Sivevski A. Traumatic axonal injury, a clinico-pathological correlation. *Journal of Forensic and Legal medicine* 2017; 48: 35-40. **IF 1.098.**

Во овој труд се анализирани 63 случаи со затворена повреда на главата кај кои е извршен детален форензично-невропатолошки преглед на мозокот, вклучувајќи и имунохистохемиска анализа со антитела спроти β – амилоидниот прекурсор протеин (β -APP) со цел, постмортално дијагностицирање на дифузната аксонална лезија (ДАЛ). Потоа е извршена ретроградна анализа на клиничките параметри, со цел да се согледа клиничко-патолошката релација на оваа повреда. Како два најрелевантни показатели на нарушувањето на мозочната функција се анализирани состојбата на свеста и времето на преживување. Резултатите покажаа дека ДАЛ не придонесува сигнификантно кон смртниот исход во првите 24 часа по повредата, а претставува значаен фактор на нарушување на свеста, заради што нејединствено е значаен фактор за тешкото нарушување на мозочната функција при затворените повреди на главата.

2. **Davceva N**. Nevromorfologija difuzne aksonske okvare pri zapretilih poškodbah glave. *Naša Bolnišnica - Revija Univerzitetna kliničnega centra Maribor*. Leto 2018, št. 4. p-p: 56-59.

Во овој ревијален труд е опишана дифузната аксонална лезија (ДАЛ) како клиничко-патолошки ентитет кој се јавува при затворените повреди на главата. Ревијалниот труд се заснова на повеќегодишни наши испитувања на оваа тешка повреда на мозокот, кои се претходно објавени во неколку трудови. Во нив е испитувана појавноста и дистрибуцијата на ДАЛ, патоанатомскиот наод, биомеханичката сигнификантност, односно начинот на повредување и кај кои случаи се очекува појавата на ДАЛ, како и разработени се с уште постоечките дилеми и дискусии во научната јавност врзани за оваа тешка повреда на мозокот при затворените повреди на главата.

3. Janjic P, Petrovski K, Dolgoski B, Smilay J, Zdravkovski P, Pavlovski G, Jakjovski Z, **Davceva N**, Poposka V, Stankov A, Rosoklija G, Petrushevska G, Kocarev Lj, Dwork JD. Measurement-oriented deep-learning workflow for improved segmentation of myelin and axons in high-resolution images of human cerebral white matter. *Journal of Neuroscience methods* 326

(2019) 108373: 1-13. IF 2.785

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31377177/>

Стандардната сегментација на електронските микрографи со висок контраст овозможуваат идентификување на миелинот, но не овозможуваат мерење на миелинската обвивка на аксоните, кога тоа е значајно во патологијата на некои заболувања. Во трудот е претставена модификација на методот на стандардната сегментација, всушност со унапредување во автоматска сегментација на електронските микрографи, со цел да се воочи и измери миелинот на поединечниот испитуван аксон во белата мозочна маса

4. **Davceva N.** Bituljanu N, Belakaposka V, Stankov A. The significance of Diffuse axonal injury in a forensic medicine practice. A review. 100 Rokov Ustavu Sudneho Lekarstva 1919-2019. Zbornik vedeckych prac. Univerzita Komenskeho v Bratislave. **2019**: 250-258.

<https://www.prolekare.cz/casopisy/soudni-lekarstvi>

Во овој ревијален труд изготвен по покана на главниот уредник на списанието, а објавен во специјално издание на списанието издадено по повод 100 години од постоењето на судската медицина во Словачка, синтетизирани се сите сознанија за ДАЛ претходно публикувани од страна на авторката во меѓународни списанија: дефиниција на ДАЛ, критериуми за нејзино дијагностицирање, нејзиното биомеханичко значење, нејзиното медико-легално значење во секојдневната судско-медицинска дејност и најкарактеристичниот макроскопски и микроскопски патолошки наод со кој се одликува оваа дифузна повреда на мозокот.

5. Sivevski A, Karadzova D, **Davceva N**, Aleksioska-Papestiev I, Kadriu R, Velickovic I, Markovic I, Pejdic N, Baysinger CL. Post partum death in a patient diagnosed with COVID – 19. Front. Glob. Womens Health, 24 September **2020**. <https://doi.org/10.3389/fgwh.2020.567810>

Овој труд претставува приказ на случај. Имено, 27-годишна жена со бременост во 34 гестациска недела која била примена на гинеколошката клиника заради развиена состојба на болеста COVID-19. Заради воочени нарушувања во срцевата работа на плодот, на денот на хоспитализацијата е извршен царски рез. Но, состојбата на родилката прогресивно се влошува во следните 6 дена и покрај интензивната супоративна терапија и третман, завршува со смртен исход. Во трудот се истакнува дека не постојат прецизни препораки за бремени жени и родилки болни од COVID-19, како и дека во конкретниот случај не е забележана вертикална трансмисија на вирусот SARS CoV-2 од мајката кон плодот.

6. **Davceva H**, Ivceva A, Tosevska/Trajkovska K, Dzensis J. Unusual cause of death in a patient with COVID-19. Acta morphologica et anthropologica, 28 (1-2). Sofia **2021**: 48-56.

Во овој труд е претставен случај од судскомедицинската пракса. Имено, 39-годишен маж кој извршил самоубиство со бесење, а притоа е добиен податок дека бил болен од COVID-19. Трудот е комплетна клиничко-патолошка анализа на конкретниот случај во кој се анализирани во детали започнувањето и прогресијата на основната болест COVID-19, нарушувањето на лабораториските параметри и позитивноста на молекуларните и антигенските тестови за идентификување на вирусот SARS CoV-2, развојот на психијатриската симптоматологија во функција на време, односно неговата силна надразнетост и психичка растроеност заради која најпрво направил еден обид за самоубиство кој бил спречен, за да конечно направи втор обид кој за жал завршил летално. Евалуирана е странска литература која јасно укажува на невролошки и психијатриски нарушувања кај лица болни од COVID-19.

7. **Davceva N**, Sivevski A. Medico-legal aspects in the expertise of anesthesia related death. Folia Societatis Medicinæ Legalis Slovacæ. November **2021**. Vol 11, No2: 62-66.

Преку приказ на случај од судскомедицинската пракса и широка евалуација на литературата каде што се обработува смрт настаната за време на анестезија, дадена е поширока анализа на аспектите за кои мора да се води сметка при изработувањето на судскомедицинска експертиза за евентуално постоечка лекарска грешка или несвесно лекување во овие специфични случаи. Разработена е дефиницијата и елементите на лекарската грешка, кога таа заради присутни криминализирани елементи, како што е

несовесноста во постапувањето, преминува во кривично дело несовесно лекување и особено даден е поширок осврт на сите можни компликации кои може да настанат во време на анестезијата и нејзиното администрирање, а кои мора да бидат земени предвид при изготвувањето на овој вид комплексна судско-медицинска експертиза.

Трудови презентирани како постери или усни излагања на меѓународни конгреси и симпозиуми:

8. **Davceva N, Sivevski A, Stankov A, Pavlovski G, Bituljanu N, Chakar Z.** Traumatic axonal injury, a clinical-pathological correlation. 10-th International Symposium Advances in Legal Medicine combined with the 96-th Annual conference German Society of Legal Medicine, Dusseldorf, 11-15 September 2017. Abstract book: p. 313 – O-6. **Орална презентација.**

Во овој оригинален научен труд е испитана појавата на дифузната аксонална лезија (ДАЛ) кај вкупно 63 случаи со затворена повреда на главата, а потоа ретроградно е извршена клиничко-патолошка анализа на степенот на нарушување на мозочната функција кај случаите со ДАЛ и споредено со случаите без ДАЛ. Утврдено е дека ДАЛ не придонесува значајно за смртта во првите 24 часа по здобивање на повредата на главата, но е значаен фактор на нарушување на мозочната функција согледано преку нарушувањата на состојбата на свеста.

9. **Ivcheva A, Davceva N, Jakjovski Z, Chakar L, Bituljanu N, Belakaposka V.** The impact of hyperkalemia on death due to extensive trauma of the limbs. 10-th International Symposium Advances in Legal Medicine combined with the 96-th Annual onference German Society of Legal Medicine, Dusseldorf, 11-15 September 2017. Abstract book: p. 379 – P-120. **Постер.**

Прикажан е случај на обемна повреда на долните екстремитети со некроза на мускулатурата каде што смртта настапила напрасно во текот на лекувањето. Анализирани е улогата на хиперкалиемијата кон настапувањето на напрасната смрт, заради фатално нарушување на работата на срцето.

10. **Davceva N, Stankov A, Poposka V, Chakar Z, Jakovski Z, Pavlovski G, Bitoljanu N, Belakaposka V.** Medico-legal aspects in the expertise of Anesthesia related death. 97. Jahrestagung der DGRM/ 42 Jahrestagung des AKFOS. Halle/Saale, 12-15 September 2018. Abstract book: p. 357 – V-76. **Орална презентација.**

Анализирани се и истакнати најважните аспекти при вршење на судско-медицинска експертиза на смрт настаната за време на анестезија, за евентуално постоечка лекарска грешка или несовесно лекување. Разработена е дефиницијата и елементите на лекарската грешка, кога таа заради присутни криминализирани елементи, како што е несовесноста во постапувањето, преминува во кривично дело несовесно лекување и особено даден е поширок осврт на сите можни компликации кои може да настанат во време на анестезијата и нејзиното администрирање, а кои мора да бидат земени предвид при изготвувањето на овој вид комплексна судско-медицинска експертиза.

11. **Belakaposka Srpanova V, Bituljanu N, Ivcheva A, Davcheva N, Jankova-Ajanovska R, Stankov A, Chakar Z, Janeska B.** Forensic perspective of sudden death due to pancreatitis: Case report. 97. Jahrestagung der DGRM/ 42 Jahrestagung des AKFOS. Halle/Saale, 12-15 September 2018. Abstract book: p. 365 – P-15. **Постер.**

Приказ на случај со панкреатитис во судско-медицинската пракса со осврт кон појавата на симптоматологијата и брзиот фатален исход. Во трудот е вклучена детална патолошко-хистолошка анализа на конкретниот случај.

12. **Davceva N, Sivevski A.** Medico-legal aspects in the expertises of anaesthesia related death. *Меѓународна конференција за форензична психијатрија. 13-15 Октомври 2016. Охрид, Р Македонија. Постер*

Прикажан е случај од судско-медицинската пракса на смрт во моментот на администрирање на воведната анестезија, поконкретно во фазата на интубацијата, со детален осврт врз патоанатомскиот наод утврден за време на обдукцијата и толкувањето на истиот во контекст на евентуално постоење на лекарска грешка.

13. **Ivcheva A, Jankova-Ajanovska R, Belakaposka-Srpanova V, Davceva N, Bituljanu N, Chakar Lj, Rakipi A, Janeska B.** An autopsy finding in mechanical ileus caused by ingestion

of foreign body. 97. Jahrestagung der DGRM/ 42 Jahrestagung des AKFOS. Halle/Saale, 12-15 September 2018. Abstract book: p. 367 – P-24. **Постер.**

Приказ на случај на смрт од механички илеус предизвикан од страна тело. Направен е осврт на патоанатомскиот наод во текот на обдукцијата, изолирањето на туѓото тело и локалната, а потоа и генерализираната инфекција на организмот предизвикана од механичкиот илеус.

14. **Davceva N**, Ivceva A, Tosevska/Trajkovska K, Dzengis J. Unusual cause of death in a patient with COVID-19. 100 Internationale Jahrestagung der DGRM in Munchen. 15.09.2021.

Прикажан е случај од судскомедицинската пракса. Имено, случај на повторено самоубиство, по еден неуспешен обид, настанато среде едно психичко растројство тесно врзано со постоењето на активна болест COVID-19. Преку прикажаниот случај и евалуираната литература изнесено е дека болеста COVID-19 е комплексна болест која засега повеќе органи и органски системи, при што предизвикува и значајни невролошки и психички нарушувања, кои не би смеело да бидат пренебрегнати во текот на лекувањето.

15. Паневска М, **Давчева Н**, Дишовски Б, Крстевски Ж. Огнострелна канална повреда низ аортата. Втор Конгрес на студенти по општа медицина. 9-12 Мај 2019 година. Штип. Книга на апстракти: 136.

За целите на студентскиот конгрес прикажан е случај на канална огнострелна повреда низ стомакот, која минува низ стеблото на аортата, каде што е направен промптен хируршки третман со премостување на аортата, но за жал завршува со летален исход на младата 19-годишна девојка, предизвикана од хеморагичниот шок.

16. **Davceva N**, Bituljanu N, Belakaposka V, Stankov A. Diffuse axonal injury, a distinct entity in a forensic medicine practice, a review. Folia Societatis Medicinæ Legalis Slovaca. November 2019. Vol 9, No 2: 139-140.

Ревизијален научен труд, во кој се синтетизирани резултатите од долгогодишната студија на дифузната аксонална лезија (ДАЛ) од страна на авторката, веќе објавени во реномирани светски списанија. Претставена е ДАЛ како клиничко-патолошки ентитет кој е присутен во секојдневната судскомедицинска пракса и треба да биде препознаен бидејќи укажува на важни информации во врска со механизмот на повредувањето, времето на преживување, конкретната причина за смрт и слично.

Поканети предавања:

1. **Davceva N**. Contemporary approach to studying of the morphology of brain injuries (**invitation lecture**). Lecture for PhD students, PostDocs, young researchers and lecturers. Project: "Creation and development of young high-qualified lecturers for innovative interdisciplinary research of great importance in medicine". Grant No BG05M20P001-2.009-0019-C01/02.06.2017, financed by the Operational Programme "Science and Education for Smart Growth" 2014-2020, co-financed by the European Union via the European Structural and Investigation Funds. Sofija 2018.

По покана на Бугарската академија на науките, одржано е предавање за современиот пристап кон проучување на морфологијата на мозочните повреди, за докторанди, запишани на постдокторски студии, млади истражувачи и предавачи. Со воведување на концептот на фокални и дифузни мозочни повреди, како и концептот на примарни и секундарни мозочни оштетувања, стана јасно дека исходот од една тешка повреда на мозокот не зависи толку од фокалните повреди – контузиите, колку што зависи од присуството на примарните дифузни повреди и појавата на секундарните мозочни оштетувања. Дифузните мозочни повреди не може да бидат дијагностицирани со рутински преглед на мозокот, туку тие треба активно да се бараат, заради што се спроведува детален форензично-невропатолошки преглед на мозочно ткиво, се земаат примероци од однапред утврдени предилекциони мозочни региони, а потоа се врши серија на хистолошки боења, меѓу кои, од особено значење е примената на имунохистохемијата, која е непогрешлива при дијагностицирањето на аксоналната патологија, но и на клеточниот одговор настанат како резултат на мозочната повреда.

2. **Давчева Н.** Современ притап кон проучување на повредите на мозокот. Пленарно предавање на Вториот конгрес на студентите по општа медицина. 9-12 мај 2019. Штип.

Со воведување на концептот на фокални и дифузни мозочни повреди, како и концептот на примарни и секундарни мозочни оштетувања, надмината е класичната симплифицирана и педагошки приспособената класификација на повредите на мозокот, според која тие се делеа на: *Commotio*, *Contusio* и *Compressio cerebri*. Стана јасно дека исходот од една тешка повреда на мозокот не зависи толку од фокалните повреди – контузиите, колку што зависи од присуството на примарните дифузни повреди и појавата на секундарните мозочни оштетувања. Имено, мозочната повреда не е резултат на момент, туку многу повеќе е процес чиј исход главно зависи од појавата на дифузните мозочни повреди. Ваквите сознанија налагаат ревидирање на постоечката класификација на повредите на мозокот и усвојување на нова понапредна класификација.

Рецензии по покана на уредништвото на реномирани списанија со импакт фактор и други

1. Deyana Velkova, Emilia Kaisheva, Diana Gospodinova, William Dokov. Applying Anthropological Methods for Establishing the Sex, Age and Stature in a Case of Dismembered Corpse. *Acta morphologica et anthropologica*, 28 (3-4). Sofia 2021.
<http://www.iempam.bas.bg/journals/acta/acta28b/116-122.pdf>
2. Nataliia Maryenko, Oleksandr Stepanenko. Folia of Human Cerebellum: Structure and Variations. *Acta morphologica et anthropologica*, 28 (1-2). Sofia 2021
<http://www.iempam.bas.bg/journals/acta/acta28a/3-12.pdf>
3. Alberto Amadasi, Graziano Domenico Luigi Crudele, Maria Rosa, Roselli Guendalina, Gentile Riccardo Zoja. **The hidden aspect of carotid lesions in traffic accidents: A little-known phenomenon.** *Journal of Forensic and legal medicine*. Volume 86, February 2022, 102316.
<https://doi.org/10.1016/j.jflm.2022.102316>
4. A profile of fatal pedestrian vehicle accidents in Pretoria (одбиен за објавување, рецензија за списанието *Journal of forensic and legal medicine*, 7.8.2021).
5. Guendalina Gentile, Nicola Galante, Alessandro Del Gobbo, Antonella Lazzaro, Stefano Tambuzzi, Riccardo Zoja. **Cirroid aneurysm rupture of the splenic artery as a rare cause of fatal hemoperitoneum.** *J Forensic Leg Med.* 2021 Apr; 79:102134.
<https://doi.org/10.1016/j.jflm.2021.102134>
6. Epileptic seizure accompanied by diffuse axonal injury in fatal child abuse. A case report. **Journal of Forensic and Legal medicine.** JCFM19-327. (одбиен за објавување, рецензија за списанието *Journal of forensic and legal medicine*).
7. Fabio De-Giorgio, ^aSimone Grassi, ^aJohn William Berketa^b. **A case of Jack Russel Terrier scavenging: Images and three dimensional models for forensic interpretation.** *Journal of forensic and legal medicine*. Volume 65, July 2019, Pages 105-107.
<https://doi.org/10.1016/j.jflm.2019.05.009>

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Доцент д-р Давчева е долгогодишен специјалист по судска медицина и лиценцирано вешто лице од областа на медицината, од страна на Министерството за правда на РСМ, така што нејзиното име се наоѓа во Регистарот на вешти лица на министерството.

Член е на Асоцијацијата на специјалисти по судска медицина на Југоисточна Европа при Германското здружение на судски доктори, како и на Факултетот за легална и форензична медицина при Кралскиот колеџ на докторите во Лондон (*Royal College of physicians London*). Исто така е член на Здружението на лекарите по судска медицина при МЛД на РМ.

Од почетокот на нејзината соработка со Медицинскиот факултет при Универзитетот во Марибор, таа е вклучена во востановувањето и организирањето на судскомедицинската

дејност на овој факултет, под водство на проф. д-р Јоже Балажиц, редовен професор и шеф на Катедрата на Медицинскиот факултет при Универзитетот во Љубљана.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Доцент д-р Наташа Давчева, доктор по морфологија од областа на медицинските науки, чија целокупна наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност е од областа на судската медицина, со 81 труд објавени од таа област, претставува единствен пријавен кандидат на Конкурсот за избор на еден наставник во насловно звање од областа судска медицина. Во однос на наставно-образовната дејност, сиот свој стаж од 23 години, таа е вклучена во наставата од областа на судската медицина, 17 години како асистент на МФ при УКИМ Скопје и последните 5 години како доцент на ФМН при УГД Штип, како и на Медицинскиот факултет на Универзитетот во Марибор, Република Словенија, ЕУ. Нејзината научноистражувачка дејност е од областа на судската медицина, во потесното подрачје форензична невропатологија, на кое подрачје го одбрала и својот докторат. Токму од ова поле произлегува нејзиното меѓународно реноме што е видливо од трудовите објавени во реномирани списанија со фактор на влијание, нејзиниот ангажман на Медицинскиот факултет во Марибор, Република Словенија, ЕУ, како и од сертификатот за рецензент на познатата британска медицинска издавачка куќа Elsevier. Значаен е нејзиниот придонес кон унапредување на методот на детален форензично-невропатолошки преглед на фиксирано мозочно ткиво и примената на имунохистохемијата во дијагностицирање на дифузните мозочни повреди. Таа е активен член на повеќе еснафски и научни здруженија во светот и во земјава. Доцент д-р Наташа Давчева несомнено е талентиран наставник и научник со голем потенцијал и талент за работа во областа на судскомедицинската наука, заради што, врз основа на приложениот материјал, како и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип да ја избере доцент д-р Наташа Давчева во звање насловен вонреден професор во наставно-научната област судска медицина на Факултетот за медицински науки при УГД Штип.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Јоже Балажиц, редовен професор и шеф на Катедрата по судска медицина на Медицинскиот факултет во Љубљана и на Медицинскиот факултет во Марибор, Република Словенија, ЕУ, наставно-научна област судска медицина – претседател, с.р.

Д-р Златко Јаковски, редовен професор и продекан на Медицински факултет при УКИМ - Скопје, наставно-научна област судска медицина – член, с.р.

Д-р Џенгис Јашар, редовен професор при ФМН, УГД - Штип, наставно-научна област патолошка анатомија – член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ
Насловен вонреден професор доктор Наташа Давчева

Ред. бр.	НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени	
		во земјата	во странство
4	Избор во звање насловен доцент ФМН УГД Штип 2017 г.	30	
ВКУПНО		30	
Ред. бр.	НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени	
		во земјата	во странство
3	Научен труд објавен во списание со ИФ (прв автор, втор автор, останати автори) Прв автор – труд реден број 1. Останати автори – труд реден број 3	1x15=15 1x5=5	
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) Прв автор – труд реден број 4,6,7 Останати автори – труд реден број 5	3x9=27 1x3=3	
6	Пленарно предавање на научен собир, музички настап на официјален концерт, учество на ликовна изложба Покането предавање – реден број 1 (во Бугарија) Покането предавање – реден број 2 (во земјава)	3	6
9	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјата и во странство Објавени абстракти од учество во конференции Во странство – реден број 1,2,3,4,5,6,8 (4 усни 1,3,6,8) Во земјава – реден број 7	1x1,5=1,5	3x1,5=4,5 4x2=8
15	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)	4/2/1	
23	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) РЕЦЕНЗИИ ПО ПОКАНА НА УРЕДНИШТВОТО НА РЕНОМИРАНИ СПИСАНИЈА СЦИ (списание со ИФ) – реден број 3,4,5,6,7 ЦА – реден број 1,2	5x2=10 2x1,5=3	
Вкупно		90	

Ред. бр.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИОНО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени	
		во земјата	во странство
1	Книга Практикум по судска медицина, УГД 2019 учебно помагало	10	15
27	Член на универзитетски или владини тела Овластен вештак од страна на Министерството за правда	5	
	Вкупно САОРД	15	
	Вкупно бодови од сите области	135	